श्रीसुरसरस्वतीसभा, शृङ्गेरी

तुरीया परीक्षा

प्रथमपत्रिका

दिनाङ्कः - 30-01-2022 अङ्काः - 100

पूर्वाह्णे – 10:00वादनतः 1:00 वादनपर्यन्तम् समयः – घण्टात्रयम्

<u>सूचना – सर्वाणि उत्तराणि संस्कृते एव लेखनीयानि</u>

1 पञ्चानां एकवाक्येन उत्तरं लिखत । **5**

१. दमयन्तीस्वयंवरनिश्चयकाले सुधर्मां कौ प्रविष्टौ ?

२. भगवतः जन्मकर्मणोः को हेतुः ?

३. आनन्दगिरिः कः ?

४. यज्ञसेनः कः? कश्च तस्मै दिव्यं चक्षुः विततार ?

५. भर्तृहरिविरचितं शतकत्रयं किम् ?

६. 'रघोरौदार्यम्' इति पाठः कस्मात् काव्यात् कस्मात् च सर्गात् उद्धृतः ?

७. कौशाम्बी नाम नगरी कस्मिन् जनपदे अस्ति ?

८. श्रीशङ्कराचार्याः कस्मिन् लग्ने जाताः ?

2 पञ्चानां त्रिचतुरैः वाक्यैः उत्तरं लिखत । **10**

१. सत्पुरुषाः, सामान्याः, मानुषराक्षसाः इतरे च के ? विशदयत।

२. धार्तराष्ट्रः पुरोचनं रहसि ससान्त्वं किम् अभाषत ?

३. महर्षिः कौत्सः प्रजेश्वरं करेण स्पृशन् किम् उवाच ?

४. कीदृशाः मुनयः जगद्गुरुं मानयित्वा कीदृशं फलमद्य विपक्वम् इति ऊचुः ?

५. सहस्रानीकः कः? तं देवेन्द्रः किमुवाच ?

६. देवाः नलाय कान् कान् वरान् ददुः ?

७. शङ्करावतारसमये किं किम् अभूत् ?

3 द्वयोः विस्तरेण (सप्ताष्टभिर्वाक्यैः) उत्तरं लिखत । **8**

१. वाल्मीकिकृतं चन्द्रोदयवर्णनं विवृणुत ।

२. कालिदासकृतां ब्रह्मस्तुतिं सङ्क्षेपेण विशदयत ।

३. भगवता व्यासेन उक्तो द्रौपद्याः पूर्ववृत्तान्तो वर्ण्यताम् ।

४. गिरिः कः ? सः गुरुसेवां कथं विदधे ?

4 वाक्यत्रयं सप्रसङ्गं विवृणुत । **9**

१. विशिष्टयोः सम्बन्धो हि गुणवान् भवति ।

२. त्वस्त्वेकः सकलविदित्युवाच विप्रः ।

३. मा भूत् परीवादनवावतारः ।

४. प्रत्यपद्यत च सद्य एव यौवनम् ।

५. भगवन्नस्ति मे भवतः सूत्रभाष्यस्य वार्तिककरणाभिलाषः ।

5 द्वयोः भावं विशदयत । **8**

१. यः प्रीणयेत् सुचरितैः पितरं स पुत्रो यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत्कलत्रम् ।
तन्मित्रमापदि सुखे च समक्रियं यद् एतत्त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते ॥

२. जनस्य साकेतनिवासिनस्तौ द्वावप्यभूतामभिनन्द्यसत्त्वौ ।
गुरुप्रदेयाधिकनिस्स्पृहोऽर्थी नृपोऽर्थिकामादधिकप्रदश्च ॥

३. सप्तसामोपगीतं त्वां सप्तार्णवजलेशयम् ।
सप्तार्चिर्मुखमाचख्युः सप्तलोकैकसंश्रयम् ॥

४. सार्थास्यां व्यजयत गुर्विणीति वाणी वर्धिष्णुर्भुवनगुरुर्यतो विवेश ।
अङ्गानामथ कृशतां विलोक्य लोकः क्षीणत्वं भुवि बुबुधे परेषु भावि ॥

6 श्लोकमेकं पूर्णं लिखत । **4**

१. यावत् .... कीदृशः ॥

२. व्याघ्रीव .... चित्रम् ॥

7 एकस्य कवेः देशकालकृतिमहत्त्वादीनाम् विषये लिखत । **4**

१. कृष्णशास्त्री   २. लक्ष्मणसूरिः

8 एकस्य लघुटिप्पणीं लिखत । **4**

१. भीमस्य पराक्रमः   २. उदयनस्य औदार्यम्

9 चत्वारि पदानि वाक्ये योजयत । **4**

१. शीतांशुः २. पयोनिधिः ३. आश्रुत्य

४. विशाम्पतिः ५. अहर्निशम् ६. चकास्ति

10 चतुर्णां रूपाणि विवेचयत । 4

१. सव्यसाचिना २. वर्तेथाः ३. पाराशर्यः

४. अधीयानाः ५. उपरोद्धुम् ६. अभूत्

11 चतुर्णां पर्यायपदानि लिखत । **4**

१. दाशेयी २. मृगादनः ३. ईड्यम्

४. पुष्करः ५. सप्तार्चिः ६. कन्दरः

12 चतुर्णां विग्रहवाक्यं विलिख्य समासनाम लिखत । **4**

१. प्राप्तयौवनः २. वर्त्मान्तरम् ३. वाक्कलहः

४. चक्षुःश्रोत्रम् ५. त्रिभुवनम् ६. यथागतम्

13 चतुर्णां सन्धिं विभज्य नाम लिखत । **4**

१. गुरोरधीयन् २. विहरन्नासीत् ३. त्वस्त्वेकः

४ त्वय्यशुभम् ५. उपस्थितांस्तावत् ६. तेऽमी

14 द्वयोः तत्तल्लकारे पुरुषत्रये सर्वाणि रूपाणि लिखत । **6**

१. त्यक्ष्यति २. ववृधे ३. रोचते ४. गन्ता

15 द्वयोः व्याकरणविशेषं लिखत । **4**

१. समञ्चति स्म २. मा शुचः ३. महाराजः ४. हैडिम्बेयः

16 समासमेकं सलक्षणं विशदयत । **4**

१. अव्ययीभावसमासः २. बहुव्रीहिसमासः

17 चतुर्थं पदं लिखत । **4**

१.	रघुवंशम्	– कालिदासः	::	भारतसङ्ग्रहः	–	____________
२.	शान्तनवः	– भीष्मः	::	कौन्तेयः	–	____________
३.	अभिमन्युः	– जनमेजयः	::	परीक्षित्	–	____________
४.	भोजनार्थम्	– तत्पुरुषः	::	केशाकेशि	–	____________

18 इतरवचने लिखत । **4**

१.	दुर्वासाः	_________	_________ ।
२.	राज्ञा	_________	_________ ।
३.	_________	भवन्तौ	_________।
४.	_________	_________	आहुः।

19 रिक्तस्थानानि पूरयत । **4**

१. नेदं मांसपिण्डमपि तु सप्राणा ________________ ।

२. विराजतेऽद्यापि सा ________________ ।

३. स्त्रीणां ________________ हि निपुणता।

४. प्रायः _____________पदार्थप्रधानः तत्पुरुषः ।

20 प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । **2**

१. त्वम् अनन्यगतिकं मां नरकात् त्रायस्व।

२. पित्रा तस्य शुश्रूषार्थम् अहं नियोजिता ।